

2016. Resum operatiu de l'ús de maquinària pesant en l'extinció de l'incendi de la Pobla de Montornès del 5 d'agost de 2016. Bombers de la Generalitat de Catalunya

La maquinària pesant és una de les últimes eines que s'han recuperat i integrat en el conjunt de l'operatiu de Bombers per a l'extinció d'incendis forestals, bàsicament per donar suport a diverses maniobres, tant d'atac com de rematada. L'ús que se'n fa a Bombers s'explica a la [Guia operativa GO 02.04 de maquinària pesant](#).

Actualment, la maquinària pesant s'integra a l'operatiu d'extinció a través dels equips de Prevenció Activa Forestal (EPAF), els quals són els responsables de l'acompanyament, el guiatge i la coordinació dins el sector de treball a què se'ls assigni. Anteriorment aquesta tasca l'havien dut a terme bombers i comandaments avesats al treball amb aquestes màquines, i també personal del Grup de Recolzament en Actuacions Forestals (GRAF).

La darrera experiència de treball amb maquinària pesant en extinció va ser a l'incendi forestal de la Pobla de Montornès, el 5 d'agost del 2016. La màquina que es va utilitzar aquell dia era una Caterpillar D9, amb una amplada de pala de 5 metres i amb moviment bulldòzer.

En aquesta ocasió, els EPAF es van fer càrrec de rebre la màquina, guiar-la i supervisar les tasques de manera coordinada amb el cap d'intervenció i l'estructura de suport del GRAF. Mitjançant un brínging inicial amb l'estructura de comandament, es van plantejar les maniobres que s'havien de fer en el sector assignat, i, un cop definides, els EPAF es van posar en contacte amb el personal de la maquinària per dur-los a la zona d'actuació i iniciar les maniobres d'extinció.

La primera tasca va ser valorar les vies d'accés per arribar al lloc on s'havia de començar a treballar, una valoració que es va fer conjuntament amb el personal de la maquinària, ja que la góndola de transport i la màquina tenen unes dimensions considerables que en condicionen la mobilitat.

Un cop descarregada la màquina, la tasca següent es va dur a terme a la zona de la Masia dels Plans, al cap del flanc esquerre de l'incendi. Es va fer una maniobra d'atac que va consistir a extingir les flames del perímetre i, a la vegada, crear una línia de defensa, eliminant el combustible per trencar-ne la continuïtat, separant la part negra i encara activa de l'incendi de la part verda encara per cremar.

L'amplada de la pala, de 5 metres, va permetre crear una franja prou ampla per tenir via d'escapament i perquè hi pogués accedir un BRP, si hagués calgut. De fet, en el primer tram, el vehicle dels EPAF va passar *a posteriori* per la línia de defensa sense problemes. A més, aquest perímetre va quedar perfectament definit i ancorat.

Durant aquesta maniobra d'atac, que va abastar aproximadament 1.500 metres, es van donar tres escenaris diferents que condicionen la seguretat del personal actuant i el rendiment de la màquina.

- El primer escenari presentava una estructura de combustible amb arbrat adult, molt més lent de treballar-hi. El terreny no era pedregós, cosa que va ajudar a fer un decapatge sobre el terreny sense vegetació fins a sòl mineral, atac directe i rematada. Els rendiments estàndards amb aquesta estructura de bosc són d'uns 500 metres/hora. Això està condicionat per les característiques de la màquina, ja que només té moviment bulldòzer, fet que significa que ha de fer diverses maniobres per tombar i apartar els arbres. En aquest tipus d'estructura, cal tenir en compte la caiguda d'arbres sobre el personal, per això és clau la comunicació i visualització de la maniobra per part de tot el personal actuant.

- El segon escenari consistia en una estructura composta per matollar i algun arbre adult, sobre un terreny amb més desnivells i pedregós. Aquí la màquinària pesant treballava encara més de pressa, només el pendent del terreny pedregós li feia alentir la marxa en algun moment. En aquest segon escenari, ens vam trobar amb dues situacions diferents.

Al primer tram, on ja s'havia treballat amb línia d'aigua, al personal EPAF ens costava més diferenciar i guiar, tenint en compte que era de nit. Això va fer que des de la línia d'aigua fins a la línia de defensa quedés una zona verda, cosa que feia menys segur el perímetre.

La segona situació es va donar en el tram en què vam passar pel davant de la línia d'aigua. Llavors tant la maquinària pesant com els EPAF vam anar més còmodes, més segurs i més de pressa. Aquí es va sumar una dotació del GRAF que estava donant suport a la línia d'aigua, i es va fer la maniobra combinada d'atac paral·lel amb línia de defensa amb maquinària pesant i foc tècnic, cremant la franja verda que quedava entre el perímetre que cremava i la línia de defensa per acabar de definir el perímetre i així assegurar-lo del tot.

- El tercer escenari presentava una estructura de matollar. Aquí es on es va veure la màquina en ple rendiment, ja que l'absència d'arbres feia que treballés d'una manera més àgil fent atac

directe i rematada. El rendiment general en aquesta mena d'estructura és d'aproximadament 1.500 metres/hora.

Cal tenir en compte que, perquè es faci una bona feina, és necessària una bona comunicació entre el personal EPAF i el maquinista, sobretot per la seguretat i pel guiatge de les tasques a realitzar. El soroll que fa la màquina en treballar és considerable i dificulta les comunicacions amb emissora amb el maquinista, i això podria causar que qualsevol moviment de la maquinària generés riscos per a les persones que treballen al voltant. Per aquest motiu, es va optar per un guiatge amb llanterna i per marcar la línia a fer amb barretes lluminoses, opcions que van ser clau a l'hora d'evitar accidents per caiguda d'arbres, per comunicar si queien arbres sobre la part cremada i per evitar que part cremada anés a parar a la part verda, i així tenir un perímetre segur.

Un dels avantatges que ofereix la maquinària pesant en maniobres d'atac i rematada és que permet reduir el nombre de personal, ja que en aquesta intervenció en concret només van caldre dos bombers EPAF (un guia i un supervisor de la feina) i el personal GRAF que executava la maniobra combinada cremant i definint el perímetre de l'incendi.

Un altre avantatge de l'ús de la maquinària pesant en l'extinció és que permet reduir el nombre de camions autobomba emplaçats, perquè permet fer l'extinció en atac directe sense aigua en la majoria de condicions (intensitat baixa i mitjana) i en atac paral·lel com a maniobres combinades amb foc tècnic.

Disposar d'aquesta maquinària no només permet fer, tal com s'ha esmentat, atacs directes i paral·lels a l'incendi, sinó que també es poden crear zones segures, punts d'ancoratge segurs per als vehicles i el personal, i obrir pistes perquè els camions autobomba puguin tenir una via d'entrada i d'escapament en cas de necessitat.

Cal destacar que en el món de la maquinària pesant hi ha diferents models i diferents dimensions i capacitat de treball. Això ens permet escollir el bulldòzer o la màquina més adient segons el terreny i les condicions en què hem de treballar.

Fer servir maquinària pesant és un sistema més d'extinció amb el qual ens haurem d'acostumar a treballar cada cop més, i haurem d'aprendre a treure-li el màxim rendiment perquè els resultats són considerablement òptims. Esdevé una eina molt útil per a les noves generacions d'incendis forestals i és una evolució més en el sistema d'extinció dels incendis a Catalunya.

Marc Juanpere
EPAF Gandesa